

Република Србија
НАРОДНА СКУПШТИНА
Посланичка група
МИ СНАГА НАРОДА
Проф. др Бранимир Несторовић



11000 БЕОГРАД
Трг Николе Пашића 13
poslanickagrupasnaganaroda@gmail.com

Београд, 18.07.2024.

ПРИМЉЕНО
у Уставном суду
Републике Србије

Дана 18 JUL 2024

УСТАВНИ СУД СРБИЈЕ

11040 БЕОГРАД
Ул. Бул. краља Александра бр. 15

У циљу остваривања владавине права и остваривања уставних и законских права, иницира се покретање поступка оцене уставности и законитости, па се предлаже Уставном суду да, по убрзаној процедури, донесе

ОДЛУКУ

УТВРЂУЈЕ СЕ да је **УРЕДБА (Владе Србије) о примени Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене за реализацију експлоатације о прераде минерала јадарит „ЈАДАР“ („Службени гласник РС“, бр. 60/2024) несагласна Уставу Републике Србије (јер је сујеројна чл. 1, 2, 3, 20 сш. 2, 21, 23 сш. 1, 32 сш. 1, 51, 58, 68, 74 сш. 1, 85, 87, 88, 89, 123, 166 сш. 2, 196 сш. 4), Закону о јланском сисџему Републике Србије (“Сл. гласник РС”, бр. 30/2018), Закону о јланирању и изјрадњи (“Службени гласник РС”, бр. 72 од 3. септембра 2009 - 62 од 27. јула 2023.72/2009 - 9/20), Закључку Владе о усвајању мејодолојије за израду јодзаконских јројиса (“Сл. гласник РС”, бр. 75/2010 и 81/2010 – исјр.)**

ОБУСТАВЉА СЕ, до окончања поступка, извршење оспорене Уредбе и са њом повезаног Просторног плана, односно свих појединачних аката и радњи, имајући на уму реалну опасност од наступања ненадокнадиве штете за људе и имовину великог обима, за јавно здравље, опасност за биљни и животињски свет, животну средину, хидрологију, биотопе, и културно и историјско наслеђе, посебно имајући на уму и да Влада приликом доношења оспорене Уредбе није испоштовала становиште Суда у Одлуци Суда ЈУо-39/2022 од 12.07.2022 и тамо наведену процедуру.



Образложење

1. Позивајући се на чл. 35. ст.2. Закона о планирању и изградњи, Влада Ане Брнабић донела је 20.02.2020. године: Уредбу о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“ (“Службени гласник РС”, бр. 26/2020).

Уредба је ступила на снагу осмог дана од доношења.

2. Позивајући се на исти чл. 35. ст.2. Закона о планирању и изградњи, Влада Ане Брнабић донела је 20.01.2022. године: Уредбу о престанку важења Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“ (“Службени гласник РС”, бр. 2/2022).

Уредба је ступила на снагу даном објављивања у Службеном гласнику.

3. Позивајући се на исти чл. 35. ст.2. Закона о планирању и изградњи, Влада Милоша Вучевића донела је 16.07.2024. године: Уредбу о примени Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“ (“Службени гласник РС”, бр. 60/2024).

Уредба је ступила на снагу наредног дана од дана објављивања у Службеном гласнику.

4. Дана 23.09.2023. године, у Њујорку, у присуству Председника Александра Вучића, Ивица Дачић у функцији Првог потпредседника Владе и министар спољних послова, потписао је ПИСМО О НАМЕРАМА са Марошем Шефчовичем – Извршним потпредседником Европске комисије. Предмет договора је коришћење литијума, односно заједничко коришћење „критичних сировина“.

5. ЕУ је 11.04.2024. године објавила **УРЕДБУ 2024/1252 о успостављања оквира за осигуравање сигурног и одрживог снабдевања критичним сировинама (литијума, бора, кобалта, волфрама итд.)**. Уредба је одмах постала обавезујућа за чланице ЕУ. Уредба даје могућност државама, као што су Србија, које имају стратешке сировине, да се придруже ЕУ у погледу заденичке организације коришћења критичним сировинама.

6. У циљу заједничке или доминантне и пресудне бриге о стратешким сировинама Србије – већ сутра у Србију долазе Олаф Шолц, Марош Шефчович и други европски функционери, ради окончања нејавних договора.

Оспореном Уредбом, како је наведено, „поново почиње да се примењује Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар““ („Службени гласник РС”, бр. 26/2020), донета 20.02.2020. године.

Иницијатор сматра да је основан предлог да се оспорена Уредба стави ван снаге, а да се до тада примењује **привремена мера** – којом би се забранила примена те Уредбе из следећих разлога:

1. Иницијатор није упознат са уставношћу и законитошћу изворне Уредбе од 20.02.2020. године. Поред бројних промењених околности у периоду од доношења те Уредбе па до данас - током четири године - Уредба се није примењивала. Последње две, од те четири године, Уставни суд је ту Уредбу, са свим последицама, изопштио из употребе и из правног система Србије.
2. Оспорена Уредба није донета на начин предвиђен Законом о планском систему Републике Србије и применом методологије за израду подзаконских аката и уз учешће народних посланика. Такође, приликом доношења оспорене неуставне и незаконите Уредбе, Влада је поступила супротно Одлуци Уставног суда Србије IУо-39/2022 од 12.07.2022. године. Том Одлуком, која је обавезујућа за Владу, Суд је утврдио да Уредба о престанку важења Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“ („Службени гласник РС”, број 8/22) није у сагласности са Уставом и законом, али притом истичући: „Уставни суд посебно додатно указује да се овом одлуком **не оживљава** претходно донета Уредба о утврђивању ППППН која је објављена у „Службеном гласнику РС”, број 26/20.“ Суд констатује да је Влада у образложењу укинуте Уредбе Влада навела да је донета **„имајући у виду континуирано узнемиравање грађана“**, да ју је зато преиспитала и **„утврдила да постоји основ за стављање ван снаге Просторног плана, те је усвојила ову уредбу којом просторни план престаје да важи“** (Тачка III Одлуке Уставног суда). Суд то образложење Владе не спори, и наводећи: „Будући да уставна надлежност Владе да утврђује и води политику подразумева и могућност промене политике у одређеној области, Уставни суд налази да у том случају у правном поретку не може опстати ни претходно донети ППППН.“ Суд истиче да Влада треба да уважи захтеве грађана и да спроведе процедуру, коју је детаљно образложио у одлуци (нпр. у тачки V Одлуке), а што је Влада избегла да примени. Суд наводи битна питања: заштита живота и здравља људи, флоре и фауне, земљиште, воде, ваздуха, климе, пејзажа, материјалних и културних добара, објеката и имовине, заштите животне средине итд. Такође, да надлежни орган о захтеву обавештава заинтересоване органе и организације и јавност о

поднетом захтеву, и то од самог почетка поступка. Суд закључује да је, „континуирано узнемиравања грађана (...) свакако морало бити од значаја за одлучивање Владе о даљој судбини пројекта, али је, у овом случају, негативно мишљење заинтересоване јавности могло бити цењено само у поступку и на начин како је то прописано Законом о процени утицаја на животну средину.“ Суд сматра „да је Влада доношењем оспорене Уредбе прекорачила границе своје надлежности“. Суд дакле сматра да су грађани имали легитимно право да штите своје интересе, али само спори формални начин како је Влада укинула Уредбу, налазећи тиме недостатке и у просторном плану, и зато даје смернице какав поступак треба да се спроведе, што Влада није учинила, што је и разлог за подношење ове иницијативе, као и подношење захтева за наведену привремену меру.

- У међувремену, од 20.02.2020. - 16.07.2024., промењени су и прихваћени највиши светски стандарди у циљу експлоатације литијума, а посебно заштите животне средине, здравља људи и животиња у подручјима у целој Србији - посебно тамо где би се вршила експлоатација литијума и бора.... Ти стандарди нису били део Уредбе из 2020.
- Народна Скупштина још увек није донела **Стратегију управљања минералним и другим геолошким ресурсима Републике Србије (одредба члана 12. Закона о рударству и геолошким истраживањима)**, јер је Министарство рударства и енергетике отпочело израду исте 18.марта 2024.године, а усвајање те Стратегије нужан је услов за поступање Владе РС, обзиром да се Уредбе које се тичу те материје могу доносити **само на бази Стратегије** коју је усвојила Народна скупштина и Акционог плана - који такође не постоји.
- Приликом доношења основне Уредбе 20.02.2020. године, Посланичка група МИ СНАГА НАРОДА проф. др Бранимир Несторовић није постојала и није учествовала у њеном доношењу. Сада, када се та Уредба, на необичан и споран начин оснажује и то од Владе која није донела ту Уредбу, Посланичка група има уставно и законско право да, као **заинтересовано лице**, учествује у тим поступци.

Посланичка група
МИ СНАГА НАРОДА
Проф. др Бранимир Несторовић